

Hastaların Ortodontik Tedavi için Fakülte veya Özel Klinik Tercih Etme Sebeplerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of the Reasons of Patients to Prefer Faculty or Private Clinic for Orthodontic Treatment

Saadet ÇINARSOY CİĞERİM¹, Gönül DİNÇ¹, Hüseyin Melik BÖYÜK¹, Helin DURSUN¹

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti AD, Türkiye

ÖZET: Amaç: Bu çalışmanın amacı hastaların ortodontik tedavi amacı ile fakülte veya özel klinik tercih etme nedenlerinin belirlenip değerlendirilmesidir. Gereç ve Yöntem: Bu prospektif, kesitsel çalışma 2018-2020 yılları arasında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti Bölümü ile Van bölgesinde yer alan çeşitli özel diş kliniklerinde ortodontik tedavi gören hastalarda gerçekleştirildi. Toplam 200 hastanın ortodontik tedavi için diş hekimliği fakültesi veya özel klinik tercih etme sebeplerinin değerlendirilmesi amacıyla anket uygulaması yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edildi. Bulgular: Çalışmaya 2018-2020 tarihleri arasında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti Anabilim Dalı Kliniği'nde ve Van bölgesinde özel kliniklerde tedavi gören %64,5'i (n=129) kadın, %35,5'i (n=71) erkek toplam 200 hasta dahil edildi. Özel klinikte ortodontik tedavi olan hastaların yaşları diş hekimliği fakültesine gidenlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır ($p=0,001$; $p < 0,01$). Kadınların özel diş kliniğine gitme oranı, erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır ($p=0,001$; $p < 0,01$). Maddi duruma göre hastaların ortodontik tedavisinin yapıldığı klinikler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$). Özel klinikte tedavi olan hastaların hekimini tavsiye üzerine tercih ettiği saptanmıştır.

Sonuç: Hastaların ortodontik tedavi olmak için klinik seçimi yapmasında; hekim tavsiyesi,

hasta-hekim iletişimi, klinik ortam şartları, hijyen, maliyet gibi birçok sebep yönlendirici olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fakülte, özel klinik, ortodontik tedavi, tercih.

ABSTRACT: Objective: The aim of this study is to determine and evaluate the reasons why patients prefer faculty or private clinic for orthodontic treatment. Materials and Methods: This prospective, cross-sectional study was conducted between 2018-2020 in patients who received orthodontic treatment in Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics and various private dental clinics in the Van region. A questionnaire was applied to evaluate the reasons for choosing a dental faculty or private clinic for orthodontic treatment of 200 patients in total. Statistical significance was accepted as $p < 0.05$. Results: 64.5% (n = 129) female, 35.5% (n = 71) male who were treated in the Van Yüzüncü Yıl University Faculty of Dentistry Department of Orthodontics and private clinics in the Van region between 2018-2020 a total of 200 patients were included. The ages of the patients who received orthodontic treatment in private clinics were found to be statistically significantly higher than those who went to the dental school ($p < 0.01$). The rate of women going to private hospitals was found to be statistically significantly higher than men ($p < 0.01$). No statistically significant difference was found between the hospitals where orthodontic treatment of the patients

was performed according to the financial situation ($p > 0.05$). It has been determined that patients receiving treatment in private clinics prefer their physician upon recommendation. Conclusion: In the clinical selection of the patients for orthodontic treatment; Many reasons such as physician advice, patient-physician communication, clinical environment conditions, hygiene, cost are guiding.

Keywords: Faculty, private clinic, orthodontic treatment, preference.

GİRİŞ

Ortodonti, hastaların diş sağlığı ve estetiği ile ilgili kişisel görüşlerinin ön planda olduğu bir bilim dalıdır (1). Ortodontik tedavi çoğunlukla bireylerin isteklerine bağlı olarak uygulanan bir tedavi seçeneğidir ve diğer dental tedavilere göre bazı farklılıklar içermektedir (2). Çocuklar, ergenler ve yetişkinler için estetik ve fonksiyonel beklentilerin artması ortodontik tedavi talebini güçlü bir şekilde artırmaktadır (3). Günümüzde hastaların ortodontik tedavi olabilmeleri için bazı maddi problemler dışında herhangi bir engelleri bulunmamaktadır (4). Gerek diş hekimliği fakülteleri gerek özel klinikler hastalara ortodontik tedavi hizmeti sunmaktadır. Ülkemizde hem diş hekimliği fakültelerinin hem de özel diş kliniklerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Diş hekimine ilk kez müracaat eden hastaların duygu ve düşünceleri, tedaviden istek ve beklentileri, dental ve medikal geçmişleri hakkında fikir sahibi olmak oldukça önemlidir (5). Hekim ve hasta arasındaki sağlıklı iletişim hastaların önyargılarının giderilmesini sağlayabilmektedir. Yine hastalara muayene sırasında tedavi hakkında yeterince bilgi vermek,

beklentilerinin ne kadarının karşılanacağı konusunda onları ve ailelerini aydınlatmak oldukça önem taşımaktadır (6).

Arkadaşlar ve aile tarafından paylaşılan olumsuz hikayeler ortodontik tedaviye olan isteği etkileyebilmektedir (7). Ailelerin ortodontistle ilişkisi ve ortodontik tedavi maliyeti, üniversite hastanelerinde hastaların stajyer öğrenciler tarafından tedavi edilebileceklerini düşünmesi ortodontik tedavi ile ilgili hastaların kaygı duymasına sebep olabilmektedir. Özel kliniklerde ortodontik tedavi gören hastalar genellikle doktorunu kendi seçmekte ve bu sebeple ortodontistine güvenmesi daha olası olmaktadır. Hastalar özel kliniklerdeki deneyimli ortodontistler ile daha kolay bir iletişim sağlayabileceklerini düşünmektedirler (4).

Ortodontik tedavi ihtiyacı ve talebi ile ortodonti kliniklerine başvuran bireylerin genellikle tedavileri ve ne olacağı hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları bildirilmiştir (8,9). Bu gerçek hastaların ortodontik tedavi hakkında iyi bir şekilde bilgilendirilmediğini ve ortodontik tedavinin neler içerdiğini bilmediklerini göstermektedir. Ortodontist ve hasta arasındaki güvene dayanan ilişki tedavi talebini ve tercihini etkileyen faktörlerin başında gelmektedir (4). Literatür incelendiğinde hastaların ortodontik tedavi olmak için fakülte veya özel klinik tercih etme sebeplerinin değerlendirilmesi konusunda bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Günümüzde artan ortodontik tedavi ihtiyacı ve talebi göz önünde bulundurulduğunda hastaların ortodontik tedavi olmak için hangi klinikleri tercih ettiğinin ve bunun sebeplerinin

araştırılması önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, hastaların ortodontik tedavi olmak için diş hekimliği fakültesi veya özel klinik tercih etme sebeplerinin değerlendirilmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmanın materyalini, 2018-2020 yılları arasında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti Anabilim Dalı Kliniği'nde tedavi gören 100 hasta ile aynı tarihler arasında Van bölgesinde özel kliniklerde tedavi gören 100 hasta oluşturmuştur. Toplam 200 hastanın ortodontik tedavi için diş hekimliği fakültesi veya özel klinik tercih etme sebeplerinin değerlendirilmesi amacıyla önceden hazırlanmış anket soruları hastalara uygulanmıştır. Araştırmanın planlanmasını takiben Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı alınmıştır (Karar no:09.05.2018/08)

Hastalar yapılacak çalışmanın amacı, süresi ve çalışmada kullanılacak anketler hakkında detaylıca bilgilendirilmiştir. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu tarafından onaylanan "Bilgilendirilmiş Olur Formu" nu imzalayarak gönüllü olan hastalar ebeveynlerinin de oluru alındıktan sonra, özel kliniklerde ise gönüllü olan ortodontik tedavi hastaları araştırmaya dahil edilmiştir. Hasta seçimi yapılırken şu kriterler göz önüne alınmıştır; hastaların anket sorularını cevaplamak için gönüllü ve istekli olması, anket doldurabilmek için yeterli bilişsel düzeyde olması, genel sağlık problemlerinin olmaması, şiddetli yüz deformitelerinin olmaması, 12-35 yaş aralığında olması, daimi dişlenme

döneminde olması, daha önce ortodontik tedavi görmemiş olması.

Seçim kriterlerine uyan hastaların ilk olarak cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, diş fırçalama sıklığı, maddi durum, eski diş tedavisinin yapıldığı yer, diş hekimliği fakültesinde/özel diş kliniğinde ortodontik tedavi olması için hastayı yönlendiren kişi, ortodontik tedavi olma sebebi gibi bilgileri kayıt edilmiştir. Daha sonra, diş hekimliği fakültesinde tedavi olan hastalar "Çalışma Grubu"nu, özel diş kliniğinde tedavi olan ortodonti hastaları ise "Kontrol Grubu"nu oluşturmuştur. Çalışma grubu ve kontrol grubundaki hastalara ortodontik tedaviye başladıkları ilk 3 ay içerisinde anketler uygulanmıştır.

İstatistiksel İncelemeler

İstatistiksel analizler için NCSS (Number Cruncher Statistical System) programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodlar (ortalama, standart sapma, medyan, frekans, yüzde, minimum, maksimum) kullanıldı. Nicel verilerin normal dağılıma uygunlukları Shapiro-Wilk testi ve grafiksel incelemeler ile sınanmıştır. Normal dağılım gösteren nicel değişkenlerin iki grup arası karşılaştırmalarında Student-t testi, normal dağılım göstermeyenlerde ise Mann Whitney U testi kullanıldı. Nitel verilerin karşılaştırılmasında Pearson ki-kare test, Fisher-Freeman-Halton test kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

BULGULAR

Çalışma 2018-2020 tarihleri arasında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Diş

Hekimliği Fakültesi Ortodonti Anabilim Dalı Kliniği'nde ve Van bölgesindeki özel diş kliniklerinde tedavi gören %64,5'i (n=129) kadın, %35,5'i (n=71) erkek toplam 200 hasta ile yapılmıştır. Çalışmaya katılan hastaların yaşları 12 ile 35 arasında değişmekte olup, ortalama $19,94 \pm 5,85$ yaş olarak saptanmıştır (Tablo 1).

Çalışmaya katılan hastaların %1'inin (n=2) 1 kardeşinin olduğu, %19'unun (n=38) 2 kardeşinin, %24,5'inin (n=49) 3 kardeşinin, %24,5'inin (n=49) 4 kardeşinin, %14,5'inin (n=29) 5 kardeşinin, %16,5'inin (n=33) 6 ve üzerinde sayıda kardeşinin olduğu gözlenmiştir. Hastaların %6,5'inin (n=13) diş fırçalama sıklığının günde 1 kez, %47'sinin (n=94) 2 kez, %35,5'inin (n=71) 3 kez, %11'inin (n=22) 4 kez ve üzeri olduğu gözlenmiştir. Hastaların %0,5'inin (n=1) maddi durumunun çok kötü, %57'sinin (n=114) orta, %40,5'inin (n=81) iyi ve %2'sinin (n=4) çok iyi olduğu gözlenmiştir. Hastaların %25'inin (n=50) eski diş tedavisi öyküsü bulunmazken, %22'sinin (n=44) eski diş tedavisinin devlet hastanesinde, %31,5'inin (n=63) fakülte-devlet hastanesinde ve %21,5'inin (n=43) özel diş kliniğinde yapıldığı gözlenmiştir. Hastaların %26'sı (n=52) diş hekimliği fakültesinde ortodontik tedavi olmayı kendisinin istediğini, %34'ü (n=68) ailesinin yönlendirdiğini, %9,5'i (n=19) hem kendisinin hem ailesinin istediğini, %22'si (n=44) diş hekiminin yönlendirdiğini ve %8,5'i (n=17) arkadaşının yönlendirdiğini belirtmiştir. Hastaların %4,5'i (n=9) daha iyi çiğnemek için ortodontik tedavi olduğunu, %7'si

(n=14) daha iyi konuşmak için, %31,5'i (n=63) kendisini daha iyi hissetmek için, %55,5'i (n=111) dişlerinin daha güzel görünmesi için ve %1,5'i (n=3) insanlar dişleriyle dalga geçtiği için tedavi olduğunu belirtmiştir (Tablo 1).

Özel diş kliniğinde ortodontik tedavi olan hastaların yaşları diş hekimliği fakültesine gidenlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Kadınların özel diş kliniğine gitme oranı, erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Kardeş sayılarına göre, hastaların ortodontik tedavisinin yapıldığı kliniklerin dağılımları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,010$; $p<0,05$).

Özel diş kliniğinde ortodontik tedavilerini yaptıran hastaların kardeş sayıları, diş hekimliği fakültesinde yaptıran gruptan anlamlı düzeyde yüksek olarak saptanmıştır. Maddi duruma göre hastaların ortodontik tedavisinin yapıldığı klinikler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 2).

Diş fırçalama sıklığına göre hastaların diş tedavisinin yapıldığı kliniklerin dağılımları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,047$; $p<0,05$). Dişini günde 4 ve üzeri sayıda fırçalayan hastaların tedavisini özel diş kliniğinde yaptırma oranı, dişini 1 kez, 2 kez ve 3 kez fırçalayanlardan anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır.

Tablo 1. Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı

Yaş	<i>Min-Maks (Medyan)</i>	12-35 (18,5)
	<i>Ort±Ss</i>	19,94±5,85
Cinsiyet	Kadın	129 (64,5)
	Erkek	71 (35,5)
Kardeş Sayısı	1 Kardeş	2 (1,0)
	2 Kardeş	38 (19,0)
	3 Kardeş	49 (24,5)
	4 Kardeş	49 (24,5)
	5 Kardeş	29 (14,5)
	≥6 Kardeş	33 (16,5)
Diş fırçalama sıklığı	1 Kez	13 (6,5)
	2 Kez	94 (47,0)
	3 Kez	71 (35,5)
	≥4 Kez	22 (11,0)
Maddi Durum	Çok Kötü	1 (0,5)
	Orta	114 (57,0)
	İyi	81 (40,5)
	Çok İyi	4 (2,0)
Eski diş tedavisinin yapıldığı yer	Yok	50 (25,0)
	Devlet	44 (22,0)
	Fakülte - Devlet	63 (31,5)
	Özel	43 (21,5)
Diş hekimliği fakültesinde/özel klinikte ortodontik tedavi olmanız için sizi kim yönlendirdi	Kendisi	52 (26,0)
	Ailesi	68 (34,0)
	Her İkisi	19 (9,5)
	Diş Hekimi	44 (22,0)
	Arkadaşı	17 (8,5)
Ortodontik tedavi olma sebebi	Daha iyi çiğnemek için	9 (4,5)
	Daha iyi konuşmak için	14 (7,0)
	Kendimi daha iyi hissetmek için	63 (31,5)
	Dişlerimin daha güzel görünmesi için	111 (55,5)
	İnsanlar dişlerimle dalga geçtiği için	3 (1,5)

Eski diş tedavisinin yapıldığı yere göre hastaların ortodontik tedavisinin yapıldığı kliniklerin dağılımları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Önceki diş tedavisini devlet hastanesinde yaptıran hastaların ortodontik tedavisini özel diş kliniğinde yaptıran oranı anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır.

Diş hekimliği fakültesinde veya özel diş kliniğinde ortodontik tedavi olması için

yönlendiren kişiye göre, hastaların ortodontik tedavisinin yapıldığı kliniklerin dağılımları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Ortodontik tedavi için kendisi karar veren ve arkadaşının yönlendirdiği hastaların tedavi için özel diş kliniğine gitme oranı, ailesi yönlendiren, ailesi ve kendisi karar veren ve diş hekimini yönlendiren hastalara göre anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır. Ortodontik

tedavi olma sebebine göre hastaların tedavisinin yapıldığı kliniklerin dağılımları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 3).

Hastaların %77'si ($n=77$) "Özel klinikteki hekiminizi tavsiye üzerine mi tercih ettiniz?" sorusuna evet cevabını verirken, %23'ü ($n=23$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %72'si ($n=72$) "Özel klinikte ortodontik tedavi gören bir yakınınız veya tanıdığınız var mı?" sorusuna evet cevabını verirken, %28'i ($n=28$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %75'i ($n=75$) "Özel klinikteki ortodontistin, diş hekimliği fakültesindeki ortodontistten daha tecrübeli olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %25'i ($n=25$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %88'i ($n=88$) "Özel klinikte, diş hekimliği fakültesi kliniklerinden daha kaliteli malzeme kullanıldığını düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %12'si ($n=12$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %88'i ($n=88$) "Diş hekimliği fakültesinde ortodonti hasta sırasının çok olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %12'si ($n=12$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %52'si ($n=52$) "Diş hekimliği fakültesinde "stajyer öğrenciler" tarafından tedavi edilebileceğinizi düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %48'i ($n=48$) hayır cevabını vermiştir.

Hastaların %97'si ($n=97$) "Özel klinikte, diş hekimliği fakültesine göre hastaya daha ilgili davranıldığını düşünüyor musunuz?" sorusuna evet

cevabını verirken, %3'ü ($n=3$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %96'sı ($n=96$) "Özel klinikteki hekiminizi, diş hekimliği fakültesindeki hekime göre istediğiniz zaman daha rahat arayabileceğinizi düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %4'ü ($n=4$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %92'si ($n=92$) "Özel klinikteki hekiminize, diş hekimliği fakültesindeki hekime göre ortodontik tedaviniz ile ilgili daha rahat soru sorabileceğinizi düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %8'i ($n=8$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %90'ı ($n=90$) "Özel klinikte, diş hekimliği fakültesi kliniğine göre istediğiniz tarihe göre randevunuzu belirleyebilmenizin daha kolay olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %10'u ($n=10$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %17'si ($n=17$) "Yaşadığımız şehirde diş hekimliği fakültesi olmadığı için mi özel klinikte ortodontik tedavi olmayı tercih ettiniz?" sorusuna evet cevabını verirken, %83'ü ($n=83$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %93'ü ($n=93$) "Özel klinikte kendinizi diş hekimliği fakültesi ortamından daha rahat hissediyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %7'si ($n=7$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %18'i ($n=18$) "Diş hekimliği fakültesi yaşadığımız yere (evinize) uzak olduğu için mi özel klinikte tedavi olmayı tercih ettiniz?" sorusuna evet cevabını verirken, %82'si ($n=82$) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %84'ü ($n=84$) "Özel klinikte diş hekimliği fakültesine göre ortodontik tedavinizin daha kısa sürede biteceğini düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken,

Tablo 2. Tanımlayıcı Özelliklere Göre Tedavinin Yapıldığı Kliniğe İlişkin Karşılaştırmalar

		Tedavinin Yapıldığı Klinik		p
		Özel	Fakülte	
Yaş	Min-Maks (Medyan)	12-35 (23)	12-34 (16)	^a 0,001**
	Ort±Ss	22,91±5,82	16,96±4,13	
Cinsiyet	Kadın	79 (61,2)	50 (30,8)	^b 0,001**
	Erkek	21 (29,6)	50 (70,4)	
Kardeş Sayısı	1 Kardeş	1 (50,0)	1 (50,0)	^d 0,010
	2 Kardeş	13 (34,2)	25 (65,8)	
	3 Kardeş	24 (49,0)	25 (51,0)	
	4 Kardeş	26 (53,1)	23 (46,9)	
	5 Kardeş	11 (37,9)	18 (62,1)	
	≥6 Kardeş	25 (75,8)	8 (24,2)	
	Min-Maks (Medyan)	1-12 (4)	1-13(3)	
Maddi Durum	Çok Kötü	1 (100,0)	0 (0,0)	^c 0,597
	Orta	55 (48,2)	59 (51,8)	
	İyi	41 (50,6)	40 (49,4)	
	Çok İyi	3 (75,0)	1 (2,5)	
^a Student-t Test	^b Pearson Chi-Square Test	^c Fisher Freeman Halton Test		
^d Mann Whitney U test	*p<0,05	**p<0,01		

Tablo 3. Tedavinin Yapıldığı Kliniğe İlişkin Karşılaştırmalar

		Tedavinin Yapıldığı Klinik		p
		Özel	Fakülte	
Diş fırçalama sıklığı	1 Kez	5 (38,5)	8 (61,5)	^b 0,047*
	2 Kez	46 (48,9)	48 (51,1)	
	3 Kez	32 (45,1)	39 (54,9)	
	≥4 Kez	17 (77,3)	5 (22,7)	
Eski diş tedavisinin yapıldığı yer	Yok	27 (54,0)	23 (46,0)	^b 0,001**
	Devlet	44 (100,0)	0 (0,0)	
	Fakülte - Devlet	0 (0,0)	63 (100,0)	
	Özel	29 (67,4)	14 (32,6)	
Diş hekimliği fakültesinde / özel klinikte ortodontik tedavi olmanız için sizi kim yönlendirdi	Kendisi	37 (71,2)	15 (28,8)	^b 0,001**
	Ailesi	22 (32,4)	46 (67,6)	
	Her İkisi	6 (31,6)	13 (68,4)	
	Diş Hekimi	19 (43,2)	25 (56,8)	
	Arkadaşı	16 (94,1)	1 (5,9)	
Ortodontik tedavi olma sebebi	Daha iyi çiğnemek için	4 (44,4)	5 (55,6)	^c 0,947
	Daha iyi konuşmak için	6 (42,9)	8 (57,1)	
	Kendimi daha iyi hissetmek için	32 (50,8)	31 (49,2)	
	Dişlerimin daha güzel görünmesi için	57 (51,4)	54 (48,6)	
	İnsanlar dişlerimle dalga geçtiği için	1 (33,3)	2 (66,7)	
^a Student-t Test	^b Pearson Chi-Square Test	^c Fisher Freeman Halton Test		
^d Mann Whitney U test	*p<0,05	**p<0,01		

%16'sı (n=16) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %86'sı (n=86) "Özel kliniklerin diş hekimliği fakültesine göre hijyen açısından daha temiz olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %14'ü (n=14) hayır cevabını vermiştir. Çalışmada en yüksek evet cevabını "Özel klinikte, diş hekimliği fakültesine göre hastaya daha ilgili davranıldığını düşünüyor musunuz?" ifadesi alırken, en fazla hayır cevabını "Yaşadığınız şehirde diş hekimliği fakültesi olmadığı için mi özel klinikte ortodontik tedavi olmayı tercih ettiniz?" ifadesi almıştır (Tablo 4).

Hastaların %32'si (n=32) "Diş hekimliği fakültesindeki hekiminizi tavsiye üzerine mi tercih ettiniz?" sorusuna evet cevabını verirken, %68'i (n=68) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %48'i (n=48) "Diş hekimliği fakültesinde ortodontik tedavi gören bir yakınınız veya tanıdığınız var mı?" sorusuna evet cevabını verirken, %52'si (n=52) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %84'ü (n=84) "Diş hekimliği fakültesindeki ortodontistin, özel klinikteki ortodontistten daha tecrübeli olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %16'sı (n=16) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %77'si (n=77) "Diş hekimliği fakültesi kliniklerinde, özel kliniklerden daha kaliteli malzeme kullanıldığını düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %23'ü (n=23) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %52'si (n=52) "Özel kliniklerde ortodonti hasta sırasının diş hekimliği fakültesine göre daha çok olduğunu düşünüyor musunuz? (özel klinikte 1 tane ortodontist bulunuyor,

fakültede ortodontist sayısı fazla)" sorusuna evet cevabını verirken, %48'i (n=48) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %20'si (n=20) "Özel klinikte "ortodontist olmayan hekimler" tarafından tedavi edilebileceğinizi düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %80'i (n=80) hayır cevabını vermiştir.

Hastaların %68'i (n=68) "Diş hekimliği fakültesinde, özel kliniğe göre hastaya daha ilgili davranıldığını düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %32'si (n=32) hayır cevabını vermiştir.

Hastaların %69'u (n=69) "Diş hekimliği fakültesindeki hekiminizi, özel klinikteki hekime göre istediğiniz zaman daha rahat arayabileceğinizi düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %31'i (n=31) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %84'ü (n=84) "Diş hekimliği fakültesindeki hekiminize, özel klinikteki hekime göre ortodontik tedaviniz ile ilgili daha rahat soru sorabileceğinizi düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %16'sı (n=16) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %70'i (n=70) "Diş hekimliği fakültesi kliniğinde, özel kliniğe göre istediğiniz tarihe göre randevunuzu belirleyebilmeniz daha kolay olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %30'u (n=30) hayır cevabını vermiştir.

Tablo 4. Özel Klinikte Ortodontik Tedavi Gören Hastaların Tedavi ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Dağılımı

	Evet	Hayır
	n (%)	n (%)
Özel klinikteki hekiminizi tavsiye üzerine mi tercih ettiniz?	77 (77,0)	23 (23,0)
Özel klinikte ortodontik tedavi gören bir yakınınız veya tanıdığınız var mı?	72 (72,0)	28 (28,0)
Özel klinikteki ortodontistin, diş hekimliği fakültesindeki ortodontistten daha tecrübeli olduğunu düşünüyor musunuz?	75 (75,0)	25 (25,0)
Özel klinikte, diş hekimliği fakültesi kliniklerinden daha kaliteli malzeme kullanıldığını düşünüyor musunuz?	88 (88,0)	12 (12,0)
Diş hekimliği fakültesinde ortodonti hasta sırasının çok olduğunu düşünüyor musunuz?	88 (88,0)	12 (12,0)
Diş hekimliği fakültesinde “stajyer öğrenciler” tarafından tedavi edilebileceğinizi düşünüyor musunuz?	52 (52,0)	48 (48,0)
Özel klinikte, diş hekimliği fakültesine göre hastaya daha ilgili davranıldığını düşünüyor musunuz?	97 (97,0)	3 (3,0)
Özel klinikteki hekiminizi, diş hekimliği fakültesindeki hekime göre istediğiniz zaman daha rahat arayabileceğinizi düşünüyor musunuz?	96 (96,0)	4 (4,0)
Özel klinikteki hekiminize, diş hekimliği fakültesindeki hekime göre ortodontik tedaviniz ile ilgili daha rahat soru sorabileceğinizi düşünüyor musunuz?	92 (92,0)	8 (8,0)
Özel klinikte, diş hekimliği fakültesi kliniğine göre istediğiniz tarihe göre randevunuzu belirleyebilmeniz daha kolay olduğunu düşünüyor musunuz?	90 (90,0)	10 (10,0)
Yaşadığımız şehirde diş hekimliği fakültesi olmadığı için mi özel klinikte ortodontik tedavi olmayı tercih ettiniz?	17 (17,0)	83 (83,0)
Özel klinikte kendinizi diş hekimliği fakültesi ortamından daha rahat hissediyor musunuz?	93 (93,0)	7 (7,0)
Diş hekimliği fakültesi yaşadığımız yere (evinize) uzak olduğu için mi özel klinikte tedavi olmayı tercih ettiniz?	18 (18,0)	82 (82,0)
Özel klinikte diş hekimliği fakültesine göre ortodontik tedavinizin daha kısa sürede biteceğini düşünüyor musunuz?	84 (84,0)	16 (16,0)
Özel kliniklerin diş hekimliği fakültesine göre hijyen açısından daha temiz olduğunu düşünüyor musunuz?	86 (86,0)	14 (14,0)

Tablo 5. Diş Hekimliği Fakültesinde Ortodontik Tedavi Gören Hastaların Tedavi ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevapların Dağılımı

	Evet	Hayır
	n (%)	n (%)
Diş hekimliği fakültesindeki hekiminizi tavsiye üzerine mi tercih ettiniz?	32 (32,0)	68 (68,0)
Diş hekimliği fakültesinde ortodontik tedavi gören bir yakınınız veya tanıdığınız var mı?	48 (48,0)	52 (52,0)
Diş hekimliği fakültesindeki ortodontistin, özel klinikteki ortodontistten daha tecrübeli olduğunu düşünüyor musunuz?	84 (84,0)	16 (16,0)
Diş hekimliği fakültesi kliniklerinde, özel kliniklerden daha kaliteli malzeme kullanıldığını düşünüyor musunuz?	77 (77,0)	23 (23,0)
Özel kliniklerde ortodonti hasta sırasının diş hekimliği fakültesine göre daha çok olduğunu düşünüyor musunuz? (özel klinikte 1 tane ortodontist bulunuyor, fakültede ortodontist sayısı fazla)	52 (52,0)	48 (48,0)
Özel klinikte “ortodontist olmayan hekimler” tarafından tedavi edilebileceğinizi düşünüyor musunuz?	20 (20,0)	80 (80,0)
Diş hekimliği fakültesinde, özel kliniğe göre hastaya daha ilgili davranıldığını düşünüyor musunuz?	68 (68,0)	32 (32,0)
Diş hekimliği fakültesindeki hekiminizi, özel klinikteki hekime göre istediğiniz zaman daha rahat arayabileceğinizi düşünüyor musunuz?	69 (69,0)	31 (31,0)
Diş hekimliği fakültesindeki hekiminize, özel klinikteki hekime göre ortodontik	84 (84,0)	16 (16,0)

tedaviniz ile ilgili daha rahat soru sorabileceğinizi düşünüyor musunuz?		
Diş hekimliği fakültesi kliniğinde, özel kliniğe göre istediğiniz tarihe göre randevunuzu belirleyebilmemenizin daha kolay olduğunu düşünüyor musunuz?	70 (70,0)	30 (30,0)
Yaşadığımız şehirde özel klinik olmadığı için mi diş hekimliği fakültesinde ortodontik tedavi olmayı tercih ettiniz?	11 (11,0)	89 (89,0)
Diş hekimliği fakültesinde kendinizi özel klinik ortamından daha rahat hissediyor musunuz?	78 (78,0)	22 (22,0)
Özel klinik yaşadığımız yere (evinize) uzak olduğu için mi diş hekimliği fakültesinde tedavi olmayı tercih ettiniz?	12 (12,0)	88 (88,0)
Diş hekimliği fakültesinde özel kliniğe göre ortodontik tedavi maliyetinin daha az olduğunu düşünüyor musunuz?	82 (82,0)	18 (18,0)
Diş hekimliği fakültesinin, özel kliniklere göre hijyen açısından daha temiz olduğunu düşünüyor musunuz?	78 (78,0)	22 (22,0)

Hastaların %11'i (n=11) "Yaşadığımız şehirde özel klinik olmadığı için mi diş hekimliği fakültesinde ortodontik tedavi olmayı tercih ettiniz?" sorusuna evet cevabını verirken, %89'u (n=89) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %78'i (n=78) "Diş hekimliği fakültesinde kendinizi özel klinik ortamından daha rahat hissediyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %22'si (n=22) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %12'si (n=12) "Özel klinik yaşadığımız yere (evinize) uzak olduğu için mi diş hekimliği fakültesinde tedavi olmayı tercih ettiniz?" sorusuna evet cevabını verirken, %88'i (n=88) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %82'si (n=82) "Diş hekimliği fakültesinde özel kliniğe göre ortodontik tedavi maliyetinin daha az olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %18'i (n=18) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %78'i (n=78) "Diş hekimliği fakültesinin, özel kliniklere göre hijyen açısından daha temiz olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %22'si (n=18) hayır cevabını vermiştir. Çalışmada en yüksek evet cevabını "Diş hekimliği fakültesindeki ortodontistin, özel klinikteki ortodontistten daha tecrübeli olduğunu düşünüyor

musunuz?" ve "Diş hekimliği fakültesindeki hekiminize, özel klinikteki hekime göre ortodontik tedaviniz ile ilgili daha rahat soru sorabileceğinizi düşünüyor musunuz?" ifadesi alırken, en fazla hayır cevabını "Yaşadığımız şehirde özel klinik olmadığı için mi diş hekimliği fakültesinde ortodontik tedavi olmayı tercih ettiniz?" sorusu almıştır (Tablo 5).

TARTIŞMA

Ortodontik tedavi olmak isteyen hastaların sayısı son yıllarda oldukça artmıştır (10). Ortodontik tedaviye artan taleple birlikte ücretsiz sağlık hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Ortodontik tedavi pahalıdır ve diğer tedavilerin yanı sıra vaka zorluğu, tedavi süresi ve sigorta kapsamı gibi maliyetini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır (9,11-13). Diş hekimliği fakültelerinde 18 yaş altı hastalarda, tedavi ücretlerinin sosyal güvenlik kurumu tarafından karşılanması sebebiyle yoğun bir ortodonti hasta potansiyeli mevcuttur. Kamu tarafından finanse edilen ortodontik hizmetlerin olduğu ülkelerde, ortodontik tedavi önceliği maloklüzyonun şiddeti ve tedavi ihtiyacına göre belirlenmektedir (14).

Özellikle diş hekimliği fakültelerinde gün geçtikçe artan ortodontik tedavi talebi nedeniyle uzun hasta sıraları oluşabilmektedir. Bu durum hastaları özel diş kliniklerinde ortodontik tedavi olmaya yönlendirmektedir. Ancak sadece bu sebeple değil farklı nedenlerden dolayı hastaların ortodontik tedavi olmak için özel klinik veya diş hekimliği fakültesini tercih ettikleri düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı hastaların ortodontik tedavi olmak için diş hekimliği fakültesi veya özel diş kliniği tercih etme sebeplerini değerlendirmektedir.

Ürünlerinin veya hizmetlerinin kullanıcılarını memnun etmekle ilgilenen her kuruluşta olduğu gibi, diş hekimliği tedavisi sunan özel diş klinikleri ve diş hekimliği fakülteleri hasta memnuniyeti ile günümüzde daha da fazla ilgilenmeye başlamışlardır. Hasta uyumu ve tedavinin başarısı sağlık hizmetinin kalitesini belirlemekte altın standart olarak kabul edilmektedir (15,16).

Aljughaiman ve ark., özel ve kamu hastanelerinde ortodontik tedavi ve hasta memnuniyeti ilişkisini değerlendirdikleri çalışmalarında, kamu hastanelerinde özel hastanelere göre hastaların uygulanan ortodontik tedaviden, ortodontik tedavi prosedürleri ile ilgili açıklamalardan ve sorularının hızlı yanıtlanmasından daha memnun olduklarını bildirmişlerdir (17). Bu çalışmada ise Aljughaiman ve ark.'nın çalışmalarından farklı olarak hem özel diş kliniğinde ortodontik tedavi olan hastalar hem de fakültede ortodontik tedavi olan hastalar, kendi tedavilerin yapıldığı yerde hastaya daha ilgili davranıldığını, hekimini daha rahat arayabildiğini, daha rahat soru

sorabildiğini ve istediği tarihe göre randevusunu belirleyebilmesinin daha kolay olduğunu bildirmiştir.

Çalışmalar, uzun bekleme süresi dahil olmak üzere diş hekimiyle randevu almanın zorluğunun hasta memnuniyetsizliğine yol açtığını göstermiştir (18,19). Benzer şekilde, hastaların kliniklerden, en yeni ekipmanlardan, bekleme alanı ve aletlerin temizliğinden yüksek memnuniyet gösterdikleri bulunmuştur (18). Hastaların %88'i (n=88) "Özel klinikte, diş hekimliği fakültesi kliniklerinden daha kaliteli malzeme kullanıldığını düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %12'si (n=12) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %86'sı (n=86) "Özel kliniklerin diş hekimliği fakültesine göre hijyen açısından daha temiz olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %14'ü (n=14) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %77'si (n=77) "Diş hekimliği fakültesi kliniklerinde, özel kliniklerden daha kaliteli malzeme kullanıldığını düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %23'ü (n=23) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %78'i (n=78) "Diş hekimliği fakültesinin, özel kliniklere göre hijyen açısından daha temiz olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna evet cevabını verirken, %22'si (n=18) hayır cevabını vermiştir.

Moshkelgosha ve ark., hastaların estetik ve estetik olmayan diş tedavileri için klinik seçiminde etkileyen faktörleri inceledikleri yaptıkları çalışmalarında başkalarının tavsiyesinin, bir diş hekimi veya diş kliniği

seçmek için en önemli faktör olduğunu bildirmişlerdir (20).

Yine Moshkelgosha ve ark., diş tedavisi maliyetinin insanların diş kliniği seçimini etkileyen faktörlerden biri olduğunu belirtmişlerdir (20). Bu çalışmada hastaların %32'si (n=32) "Diş hekimliği fakültesindeki hekiminizi tavsiye üzerine mi tercih ettiniz?" sorusuna evet cevabını verirken, %68'i (n=68) hayır cevabını vermiştir. Hastaların %77'si (n=77) "Özel klinikteki hekiminizi tavsiye üzerine mi tercih ettiniz?" sorusuna evet cevabını verirken, %23'ü (n=23) hayır cevabını vermiştir. Bu çalışmada ortodontik tedavi olmak için özel diş kliniklerini tercih eden hastaların hekimlerini tavsiye üzerine seçtikleri tespit edilmiştir. Yine bu çalışmada fakültede tedavi olan hastaların %82'sinin fakültede özel kliniğe göre ortodontik tedavi maliyetinin daha az olduğunu düşündüğü belirlenmiştir.

Al-Jobair ve ark., nın Suudi Arabistan' da yaptıkları çalışmalarında devlet kliniklerine giden hastaların, genellikle özel kliniklere giden hastalara göre daha şiddetli maloklüzyona sahip olduklarını bildirmişlerdir (21). Bu çalışmada hastalar maloklüzyon yönünden değerlendirilmemiştir. Hastaların ortodontik tedavi olmak için fakülte ve özel diş kliniği tercih etme sebepleri değerlendirilmiştir.

SONUÇ

Hastaların ortodontik tedavi olmak için klinik seçimi yapmasında; hekim tavsiyesi, hasta-hekim iletişimi, klinik ortam şartları, hijyen, maliyet gibi birçok sebep yönlendirici olmaktadır. Hastaların

ortodontik tedavi için fakülte veya özel diş kliniği tercih etme sebeplerinin değerlendirildiği daha ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

1. Graber LW, Vanarsdall RL, Vig KWL. Orthodontics - Current Principles and Techniques, 5. Edition, Mosby: Philadelphia; 2012.
2. O'Brien K, Kay L, Fox D, Mandall N. Assessing oral health outcomes for orthodontics - measuring health status and quality of life. Community Dent Health. 1998;15(1):22-26.
3. Samsonyanová L, Broukal, Z. A systematic review of individual motivational factors in orthodontic treatment: facial attractiveness as the main motivational factor in orthodontic treatment. Int J Dent. 2014;2014:938274.
4. Roy J. Dental Anxiety in Future and Current Orthodontics Patients, Master in Sciences, Department of Orthodontics University of Toronto. 2011.
5. Kaplan A, Fishbein B. Integrating the dental phobic in to the general dental practice, Dental Clinics of North America. 1988;32(4):771-777.
6. Forbes AE. Simple ways to reduce patient anxiety, Quintessence Publishing: Quintessence International. 2000;31(6):436-437.
7. Rachman SJ. Fear and Courage, 2nd Ed., Freeman and Company, New York.1990.
8. Hassan AH. Orthodontic treatment needs in the western region of Saudi Arabia: a research report. Head Face Med. 2006;2(2).
9. Livas C, Delli K. Subjective and objective perception of orthodontic

treatment need: a systematic review. Eur J Orthod. 2013;35(3):347–353.

10. Poonacha K, Deshpande S, ShigliAnand L. Dental aesthetic index: applicability in Indian population: a retrospective study. J Indian Soc Pedod Prev Dent. 2010;28(1):13–17.

11. Hamdan AM. The relationship between patient, parent and clinician perceived need and normative orthodontic treatment need. Eur J Orthod. 2004;26(3):265–271.

12. Hassan AH. Orthodontic treatment needs in the western region of Saudi Arabia: a research report. Head Face Med. 2006;2:2.

13. Gomes MC, Clementino MA, Pinto-Sarmento TC, Costa EM, Martins CC, Granville-Garcia AF, Paiva SM. Parental perceptions of oral health status in preschool children and associated factors. Braz Dent J. 2015;26(4):428–434.

14. Jawad Z, Bates C, Hodge T. Who needs orthodontic treatment? Who gets it? And who wants it? Br Dent J. 2015;218(3):99–103.

15. Newsome PRH, Wright GH. A review of patient satisfaction:1. Concepts of satisfaction. Br Dent J. 1999;186 (4 Spec No):161–5.

16. Ntabaye MK, Scheutz F, Poulsen S. Patient satisfaction with emergency oral health care in rural Tanzania. Community Dent Oral Epidemiol. 1998;26(5):289–95.

17. Aljughaiman A, Alshammari A, Althumairi A, Alshammari A, Almasoud N, Nazir MA. Patient Satisfaction with Orthodontic Treatment Received in Public and Private Hospitals in Dammam, Saudi Arabia. Open Access Maced J Med Sci. 2018;6(8):1492–1497.

18. Chang W-J, Chang Y-H. Patient satisfaction analysis: Identifying key

drivers and enhancing service quality of dental care. J Dent Sci. 2013;8(3):239-47.

19. Mahrous MS, Hifnawy T. Patient satisfaction from dental services provided by the college of dentistry, taibah university, Saudi Arabia. J Taibah Univ Sci. 2012;7(2):104-9.

20. Moshkelgosha V, Mehrzadi M, Golkari A. The Public Attitude Towards Selecting Dental Health Centers. J Dent Shiraz Univ Med Sci. 2014;15(3):129-134.

21. Al-Jobair AM, Baidas LF, Al-Hamid AA, Al-Qahtani SG, Al-Najjar AT, Al-Kawari HM. Orthodontic treatment need among young Saudis attending public versus private dental practices in Riyadh. Clin Cosmet Investig Dent. 2016;8:121–12.

Dr. Öğr. Üyesi Saadet Çınarsoy Çiğirim" Hastaların Ortodontik Tedavi için Fakülte veya Özel Klinik Tercih Etme Sebeplerinin Değerlendirilmesi" Van Diş Hekimliği Dergisi 2021;2 (1);1-13.